

ויואל משה

4

קובץ מאמרים ושיחות, בעניני הפרשה וזמני המועדים, מבנש"ק רבי יואל משה פינטו שליט"א בן אדמו"ד רבינו יאשיהו פינטו שליט"א ראב"ד מרוקו. ההקדמה המלאה והמופלאה לספר "ויואל משה", והם אוצרות עמוקים, גלוות סודות ספר דברים, בפרד"ס התורה כלולים, מגלה צפונות ונעלמים, מתוקים מרבש ונופת צופים.

פרק מופלא ומיוחד בתורת "ויואל משה", היא ההקדמה לספר "ויואל משה", אשר קטעים ממנה פורסמו, ונלמדו השבוע בדברים על ידי האדמו"ד רבי יאשיהו פינטו שליט"א כבוד הרב הפליג רבות במעלת ההקדמה הנפלאה כמו גם במהלך הדברים בכתובים בה, לחיזוק לימוד ספר דברים בשבת קודש, כביאור עמוק ורחב. לאור הדרישה הגדולה, ולאחר דברי הרב, במעלת ההקדמה המופלאה, שחלק ממנה נלמד על ידו בדברים, מובאת בגליון זה הקדמת הספר במלואה, ובה דברי אלוקים חיים, ממעין הטהור, אשר הם מהיום פרק לימוד מעמיק לכל מבקש קרבת ד' הלימוד של הקדמה של הספר "ויואל משה", מעניק מימד מקיף ומעמיק, על הכוח העצום הטמון בספר דברים וכלימודו ביום השבת.

'אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל'

ספר "משנה תורה" – שכינה מדברת מתוך גרונו של משה

בספר "משנה תורה" חזר משה רבינו לומר לבני ישראל שוב את כל המצוות שנאמרו כבר בארבעת הספרים הקודמים לספר "משנה תורה".

במדרש (דברים רבה א, ה) הובא הטעם, מדוע חזר משה לדבר שוב את כל מצוות התורה האמורות בארבעת הספרים הקודמים – "אמר רבי סימון, כיון שאמר לו הקב"ה [למשה] שישנה התורה...". – הרי מפורש מדברי המדרש, כי הקב"ה הוא שציווה את משה, שקודם הסתלקותו מן העולם, יאסוף את כל בני ישראל ויאמר בפניהם את כל דברי התורה שלימד אותם מאז נתינת התורה,

משנת הרי"ף
מתורת רבינו האדמו"ד
רבי יאשיהו פינטו שליט"א

רמזי ספר דברים

בספר זה סגולות רבות יש כבר אמרנו השבוע שצדיקים גדולים, היו מקפידים במשך כל השנה לקרוא וללמוד מספר דברים. ואמרו שסגולה היא לחזרה ולהתקרב לאבינו שבשמים ואף אפשר לומר סימן טוב בפרשות ספר דברים.

מסופר על יהודי, אשר פרנסתו הייתה חנות אשר בה היה מוכר דברי מאכל. את החנות היה משכיר מארון גוי. באחד הימים פנה הארון הגוי ליהודי ואמר לו: יש לי הצעה בספית טובה משלך ורוצה אני להוציא אותך מן החנות ולהעבירה לאיש אחר. הלך היהודי הכשר לפני צדיק גדול וביקש ממנו: אבא תעזר עליי ברחמים לפני הקב"ה שפרנסתי לא תיפגע, ענה ואמר לו על פי פרשות השבוע, ברכה: דין "ודברים" יש לך עם אדם, "ואתחנן" אתפלל לה' שתצליח אבל, "עקב" קודם לזה "ראה" ושכור לך חנות אחרת "שופטים", אחר כך תיקח אותו למשפט "תצא", מהחנות "תבא", לחנות חדשה, "ניצבים" תעמוד במצב טוב, "וילך" ילך לך טוב, "האזינו" האם הבנת? "וזאת הברכה" זאת בירכתי אליך.

(מתוך אגרות האדמו"ר חוץ יאשיהו שנת תש"ע)

אמרן, שכוונת דבריהם היא, שפיו של משה הוא פי ה'. וכך כתב בהגהות יעב"ץ בסנהדרין (צט, א), שהשכינה דיברה את כל ספר "משנה תורה" דרך פיו של משה.

מה הטעם שנצטווה משה

להשמיע שוב את כל התורה

וחובה עלינו להבין את העניין הזה, כי הנה כל תרי"ג המצוות עם כל פרטיהם ודקדוקיהם אמרם ה' למשה רבינו בשנה הראשונה לצאת בני ישראל ממצרים, ולדעת רש"י הקדוש כל המצוות נאמרו בהר סיני בלבד, ולדעת הרמב"ן הקדוש רובן נאמרו בהר סיני וחלקם לאחר מכן כשהוקם אהל מועד באותה שנה, ומאז היה משה מלמד לכל בני ישראל את אותם דברים שלמד ושמע מפי הגבורה.

וכל בני אותו דור היו הוגים יומם ולילה בתורה ששמעו מפי משה, שהרי לא היה להם כל טרדות פרנסה וכלכלה, ובוודאי לא כילו את זמנם בבטלה ודברי שחוק וקלות ראש, אלא כולם היו משכימים ומעריבים לבית מדרשו של משה רבם, ללמוד תורת ה' מפיו, וכל בני ישראל היו נחשבים לתלמידיו המובהקים של אבי הנביאים. וכל אנשי אותו הדור ידעו את התורה על בוריה. ואם כן יקשה, מדוע ציווה הקב"ה את משה רבינו לשוב ולומר באוזני בני

ישראל את כל דברי המצוות והחוקים והמשפטים שכבר נאמרו בארבעת הספרים שקדמו לספר "משנה תורה", הרי כל בני ישראל היו מודגלים בכל אותם מצוות והיו בקיאים בה היטיב הדק.

"משנה תורה" נאמרה לכל

נשמות ישראל כמעמד מתן

תורה

ועוד יש לשאול בזה, כי הנה מצינו שה'אור החיים' הקדוש (דברים א, א) לומד מהפסוק: "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל", כי תיבות "אל כל ישראל" מלמדות, שמשה דיבר את הדברים לכל נשמות ישראל, גם לאותם שכבר הסתלקו מן העולם, וגם לאותם נשמות שיוולדו בדורות הבאים. ויוצא מדבריו הקדושים, כי כל ששים ריבוא שורשי נשמות שבישראל שמעו מפי משה את מאמר "משנה תורה", כשם שבמתן תורה השתתפו כל נשמות ישראל גם אלו שעדיין לא נולדו, וכפי שלמדו בזוהר הקדוש (ה"ב פג, ב) מן הפסוק: **כִּי אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנֶנּוּ פֶה וְכוּ' וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנֶנּוּ פֶה עֲמַנּוּ הַיּוֹם**. וצריך להבין, לשם מה ציווה ה' כן לקבץ ולהביא את כל הנשמות מעולם הנשמות העליון, הנשמות שכבר הסתלקו וגם הנשמות העתידין להיוולד, ולהשמיע להם שנית את כל מצוות התורה.

"דיבור" לצדיקים, ו"אמירה"

לפשוטי העם

ונראה לבאר את התמיהות האלו על פי מה שנכתב התורה הקדושה בפרשת יתרו שמספרת לנו, שבני ישראל הגיעו מרפידים אל מדבר סיני, וחנו נגד הר סיני כאיש אחד בלב אחד, ולמחרת היום בו הגיעו למדבר סיני, עלה משה אל הר סיני אל האלוקים, והקב"ה אמר למשה: "פה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל". ציווה ה' את משה שילך לבני ישראל ויאמר להם שברצונו לתת להם את התורה ולקחתם לו לממלכת כהנים וגוי קדוש, וענו כל ישראל כאחד: "כל אשר דבר ה' נעשה".

והנה דקדקו המפרשים בפסוק בו שולח הקב"ה את משה אל בני ישראל, כי מובן ממנו שחילק ה' את דבריו, ואמר למשה לומר את הדברים בשתי צורות שונות, לכל חלק מהעם באופן שונה, וכך נאמר בפסוק: "כה תאמר לבית יעקב, ותגיד לבני ישראל", כלומר, לחלק מן העם המכונה "בית יעקב" יאמר את הדברים בדרך של "כה תאמר", ולחלק הנוסף בישראל המכונה "בני ישראל", יאמר את הדברים בדרך של "תגיד". ומצאנו במפרשים תשובות רבות לעניין זה, מדוע נצטווה משה לומר את הדברים גם באופן של "אמירה" וגם באופן של "דיבור".

בינונים שמעו את התורה מפי משה, והצדיקים מפי הקב"ה

ומצאנו בספר הקדוש ישמח משה בפרשת מטות שכתב לבאר, מי הם שתי הקבוצות "בית יעקב" ו"בני ישראל", וכך כתב: "בית יעקב" האמורים בפסוק הם אלו מעם ישראל שלא זכו להיות צדיקים גמורים אלא היו בדרגת "בינונים", ואילו "בני ישראל" הנזכרים בפסוק, הם הצדיקים הגמורים, כגון: אהרן ובניו וזקני הדור.

והסביר הישמח משה את ההבדל שיש בין שתי הבחינות בהם נאמרו הדברים לכל אחת משתי הקבוצות האלו שבעם ישראל. לפשוטי העם הנקראים "בית יעקב" ציווה ה' את משה לומר להם את המצוות בדרך של "כה תאמר", שהיא הדרגה הנמוכה שבנבואות, ומשמעותה היא שהקב"ה מינה את משה להיות שליח לומר את הדברים בשמו.

אמנם חלק השני שבעם ישראל המכונים "בני ישראל", שהם הצדיקים הדבקים בה', הם זכו לשמוע את התורה מפי ה' עצמו, ולא על ידי שליח. כלומר, משה רבינו היה אומר להם את המצוות מפיו, אך השכינה הקדושה היתה מדברת מתוך גרונו הקדוש, ונמצא שהם קיבלו את התורה מהקב"ה ממש ללא שום אמצעי ושליח. וזהו פירוש "תדבר לבני ישראל", כלומר, שהדיבור יהיה דיבורו של

ה', ולעומת הקבוצה הראשונה של הבינונים שבישראל שהיה משה שליח מה' לדבר אליהם את התורה, והדברים נאמרו אליהם מפי משה לבד, לעומתם זכו צדיקי הדור לשמוע את כל התורה מפי השכינה עצמה המדברת מתוך גרונו של משה.

והנה כל ההבדל בין צדיקי העם לשאר העם, הוא רק באמירת תרי"ג המצוות מתוך תרי"ג המצוות שבתורה, אולם שתי מצוות נאמרו לכל בני ישראל מפי ה', ולא נפקד מהם איש, צדיקים ושאינם, שלא זכו לשומעם מפי הגבורה, והם שתי הדיברות הראשונות: "אנכי ה' אלוקיך" ו"לא יהיה לך", שכל בני ישראל שמעו דיברות אלו באופן שווה מפי ה', ללא כל הבדל בין צדיקים לבינונים. אולם בשאר תרי"ג המצוות, היה חילוק בין סוג המצטווים, הצדיקים זכו ללמדם מפי ה', ושאינם צדיקים למדו זאת מפי השליח, משה רבינו.

לימוד התורה מפי השליח גרם,

שתשלום שכר המצוות אינו

בצוה"ז

אמנם הדבר קשה להבנה, מדוע אכן לא זכו ה"בינונים" לשמוע את כל תרי"ג המצוות מפי ה', והרי גם הם מבני אברהם יצחק ויעקב, ומדוע לא זכו ליזכות הגדולה ללמוד את התורה מפי ה' שלא על ידי שליח.

ומבאר הישמח משה, כי עשה כן ה' לטובת אותם אנשים מעם ישראל שבדרגת ה"בינונים", כי הנה ידועים דברי חז"ל (ע"ז ג, א) שאין הקב"ה נותן את השכר על קיום המצוות בעולם הזה, אלא הקב"ה משמר את השכר לאדם, ונותן לו אותו בעולם הבא. ודבר זה נלמד מדברי משה רבינו בפרשת ואתחנן שאמר: "היום לעשותם", ודרשו: "היום לעשותם, ומחר לקבל שכרם". והקשו המפרשים, כיצד זה יתכן שלא ישלם הקב"ה את השכר גם בעולם הזה, והרי ידוע שגם הקב"ה שומר את תורתו ומקיים את כל המצוות שציווה אותנו בהם (ראה ירושלמי ר"ה א, ג), ואינו מחסיר אפילו אחת מהם, והנה התורה ציוותה – "ביומו תתן שכרו", שהשוכר פועל לעשות לו מלאכה, חייב לשלם את משכורתו בו ביום שהפועל עשה את המלאכה, ואם כן קשה, כיצד הקב"ה מניח את משכורתנו עד ליום המחר בעולם הבא, והרי התורה ציוותה לשלם את שכר הפועל בו ביום שנעשתה המלאכה.

ויישבו המקשים, כי הנה ההלכה מסייגת ואומרת, כי בכדי שיתחייב בעל הבית לשלם את שכרו בו ביום, הוא רק באופן שבעל הבית עצמו שכר את הפועלים לעבודה, אולם אם שכרם על ידי שליח, אין בעל הבית מצווה על "ביומו תתן

שכרו" ואינו חייב לפרוע את שכר הפועל דוקא ביום פעולתו. והנה את התורה כולה לא קיבלנו מהקב"ה אדוננו בעצמו, אלא הקב"ה שלח את משה שהוא ייקחנו לו לעם, והוא יצווה אותנו את כל החוקים והמשפטים, ואם כן מיושב היטב מדוע אין הקב"ה כביכול מקיים "ביומו תתן שכרו" ו"לא תלין פעולת שכיר", שהרי ישראל נלקחו לעשות את מלאכתם על ידי משה השליח, ולא על ידי בעל הבית בעצמו.

מצוות "אמונה" נצטוונו מהקב"ה – ועל כן שכרה גם כעוה"ז

אמנם כל זה בשאר מצוות התורה, אבל שתי המצוות אותם שמענו מפי הקב"ה ולא על ידי משה רבינו, והם "אנכי ה' אלוקיך" ו"לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", כיון שהקב"ה בעצמו הוא שציוונו שתי מצוות אלו ולא נאמרו לנו על ידי שליח, הרי שעליהם נאמר: "ביומו תתן שכרו", ועל כן הקב"ה משלם שכר מצוות אלו באותו יום בו אנחנו מקיימים את מצוות האמונה בה', והקב"ה משלם שכרם כאן בעולם הזה כדין התורה, ולא רק לעתיד בעולם הבא.

וזהו פירוש המדרש תנחומא (בשלח ס' י) האומר: "אין ישראל ניזונים, אלא בזכות האמונה", כלומר, כל קיומם של ישראל בעולם הזה הוא רק בזכות

אמונתם. וטעם הדבר, שכיוון שכל שאר המצוות אין הקב"ה משלם את שכרם בעולם הזה אלא מניחו לנו לעולם הבא, מלבד מצות האמונה שנצטוונו עליה ב"אנכי ה'", שעליה הקב"ה מחויב מדין תורה לשלם את שכרה בעולם הזה, שהרי שמענו מצוה זו מפי הגבורה ולא על ידי שליח, ואם כן נמצא, שכל טוב השפע שיש לעם ישראל בזמן חיותם בעולם הזה, אינו אלא בזכות האמונה שבליבותיהם.

והוסיף הישמח משה', כי הנה ישנו עוד פרט בהלכה באיסור הלנת שכר, והוא, שבעל הבית השוכר פועלים בעצמו אינו מתחייב לשלם לפועליו בו ביום אלא אם כן פועליו דרשו ממנו את התשלום המגיע להם, אולם אם הפועלים לא דרשו במפורש את המגיע להם, אין בעל הבית מצווה על מצות "ביומו תתן שכרו".

ה"בינונים" לא נצטוו מפי ה' – כדי שלא ידרשו שכרם בעוה"ז ועל פי הלכה זו משלים הישמח משה' את הדברים, ומבאר מדוע חילק ה' את אופן ציווי המצוות, שלצדיקים נאמר בלשון "תגיד" – מפי הקב"ה עצמו, ולבינונים שבעם ישראל נאמר בלשון "תאמר" – על ידי שליח, כי באמת חפץ ה' לתת לכל ישראל את התורה בדרך "תגיד" ושישמעו את התורה מפי ה'

בעצמו ולא על ידי שליח, אולם הקב"ה לא עשה כן לבינונים, מפני שחשש שמא ידרשו לקבל את שכרם בעולם הזה, שהרי הם אינם מבינים בערך השכר הגדול השמור להם לעולם הבא, וכאשר יפקדו אותם קושי וצער בימי חיותם בעולם הזה, הם עלולים לדרוש שכרם מיד, והקב"ה יהיה מחויב כביכול לשלם שכרם כפי שציוותה התורה לתת שכר הפועל בו ביום – אם הפועל דורש את שכרו, ואם יקבלו ה"בינונים" שכרם בעולם הזה לא יוותר להם ח"ו שכר לעולם הבא כלל, ועל כן נתחכם הקב"ה, וציווה את משה שהוא יהיה השליח לקחת את הבינונים לעם, והוא יצווה את פשוטי העם את כל התורה והמצוות, וכיון שלקחם ה' לעשות מלאכתם על ידי שליח, הוא משה רבינו, לא נתחייב לשלם שכרם ביומו, וממילא יזכו כל ישראל לקבל שכרם בעולם הבא בשלימות.

אמנם הצדיקים ועובדי ה' באמת לשם שמים שלא על מנת לקבל פרס, עליהם לא חשש ה' שיבקשו שכרם בעולם הזה, ולכן הקב"ה בכבודו ובעצמו ציווה אותם את כל מצוות התורה. עד כאן הם עיקרי דבריו הקדושים של הישמח משה' זיע"א.

"משנה תורה" מחברת את כל

המצוות גם לפשוטי העם

ועל פי כל הדברים שהזכרנו

נוכל בעז"ה להשיב על השאלה ששאלנו בתחילת הדברים, מדוע היה ברצונו של הקב"ה שכל נשמות ישראל ישמעו פעם נוספת את כל מצוות התורה שכבר היו ידועות להם מזה שנים רבות, ומה נתחדש באמירה זו שלא היה באמירות הקודמות.

כי הנה אותם הבינונים שבישראל שלא הגיעו למדרגות השלימות בעבודת ה', שמעו את התורה כולה וקיבלו על עצמם לקיימה, אולם כיון שלא שמעו מפי ה' את הציווי לקיום כל המצוות, לא היה בנפשם את כוח מסירות הנפש לקיימם, וכן לא היה בלבם את כוח הרצון הנוצר בלב הצדיקים לקיים את מצוות ה' במסירות אין קץ. וכל ההלכות אותם למדו מפי משה רבינו היו במוחם בגדר "איסור והיתר" בלבד, שידעו ידיעה פשוטה וזכרו בזיכרון אנושי מה חפץ ה' שיעשו ומה רצונו יתברך שלא יעשו, אך לא היה בהם כוח רוחני המחיה את אותם מצוות, כי רק על ידי דבר ה' אל האדם לקיים את המצוה נוצרת שלהבת האש הזו בליבם.

ורצה הקב"ה לזכות את כל ישראל, שכל אחד ואחד מישראל מנער ועד זקן, ייחקק בנפשו הקישור הרוחני אל המצוות, וכן יינתן לו הכוח הרוחני למסירות נפש על כל תרי"ג המצוות, ולא שיהיה הכוח

הזה בנפשות כל ישראל רק לשתי המצוות "אנכי ה'" ו"לא יהיה לך" שנשמעו מפי הגבורה. ולכן ציווה ה' את משה קודם מותו, שיאסוף את כל בני ישראל, ולא רק את אלו החיים באותו דור אלא את כל נשמות ישראל העתידים להיוולד, וכדברי האור החיים' הקדוש הנזכר לעיל, ויאמר אל כולם ללא יוצא מן הכלל שוב את כל מצוות ה' בבחינת "תגיד", שדבר ה' יישמע מתוך גרונו הקדוש של משה, אל כל נשמות ישראל באופן שווה, צדיקים ובינונים כאחד.

וזהו הביאור בפסוק הפותח את "ספר דברים", ועל פי מה שכתבנו נרמז בו גם הטעם לאמירת "משנה תורה" לכל נשמות ישראל. "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל", כלומר, על פי ציווי ה' חזר משה ו"דיבר" בבחינת "דיבור", כלומר ששכינה מדברת מתוך גרונו, וכדברי רבותינו שהזכרנו בראשית המאמר, שהשכינה הקדושה אמרה את כל תרי"ג המצוות מתוך גרונו של משה, "אל כל ישראל" – לכל ששים ריבוא הנשמות שייצאו ממצרים, ולא היה כל הבדל צדיקים בינונים או רשעים, אלא כולם שמעו את כל המצוות באותה הבחינה שהיא בחינת ה"דיבור", שהשומע מפי משה "דיבור" הנאמר בבחינה זו, הרי הוא

כשומע מפי ה' בעצמו. ומכוח דיבור ה' בכבודו ובעצמו, נעשה קישור חזק בין מצוות ה' אל נשמות כל ישראל, ובדיבור זה לא היה חשש שהבינונים יבקשו שכרם בעולם הזה, שהרי כבר קיבלו עליהם את כל המצוות בבחינת "כה תאמר", שהוא בחינת קבלת התורה מפי השליח, ושוב אין ביכולתם להכריח את השי"ת שיתן שכרם בעולם הזה.

ארבעה ספרים ראשונים – טף התורה, ספר דברים – נשמת התורה

ועל פי הדברים האלו נמצא, כי באמירת "ספר דברים" נתן משה רבינו לישראל את כוח ההתקשרות הרוחנית לכל המצוות שנאמרו בארבעת הספרים הראשונים – "בראשית שמות ויקרא במדבר", כי עד שציווה ה' את משה לומר את ספר "משנה תורה" היו ארבעת הספרים הראשונים לפשוטי העם כספרי חוקים האומרים את האסור והמותר, אך לא היה להם את היכולת לחדש חידושים במצוות שנאמרו בהם, וכן לא היתה להם היכולת להתקדש ולהיטהר ולהתקרב להקב"ה על ידי הקריאה בארבעת הספרים, כי לא שמעו אותם מפי ה'.

אולם משקיבץ משה אצלו את כל נשמות ישראל, ופתח פיו ומתוך גרונו דיבר ה' בקולו של

משה את כל המצוות אל כל ישראל, הרי שניתנה הנשמה הרוחנית בארבעת הספרים הראשונים.

וללא ספר דברים, הרי ארבעת הספרים הראשונים הם "כגוף בלא נשמה" – לאותם בינונים שלא זכו עד עתה לשמוע את התורה מפי השכינה בעצמה.

ובדרך זו תפרש אחת מזמירותיו של דוד המלך ע"ה בספר תהילים (סב, יב): "אחת דבר אלהים, שמים זו שמעתי, כי עז לאלהים", ועל פי הדברים שכתבנו נפרש את הפסוק הקדוש הזה בדרך זו: 'אחת דבר אלהים', כלומר, דבר אלוקים הוא המצוה, היא 'אחת', אולם נאמרה לישראל שתי פעמים, פעם אחת בארבעת הספרים הראשונים במתן תורה מפי ה', ובפעם השניה בספר "משנה תורה" – מתוך גרונו של משה, וזהו: 'שמים זו שמעתי', מצוות ה' נשמעו מפי האלוקים שתי פעמים, ודבר זה נעשה לצורך 'כי עז לאלהים' – לתת עוז שפידושו כוח, "לאלוקים", והוא "דבר אלוקים" הנזכר בתחילת הפסוק, שעל ידי השמיעה השניה ב"משנה תורה" ניתן הכוח והעוז במצוות שנאמרו בפעם הראשונה בארבעת הספרים.

ומהדברים האלו יתגלה לנו טפח נוסף, על מעלתו הגדולה של ספר "משנה תורה" – "ספר דברים",

וגם יפתח לנו שער להבין מעט מדוע התקין לנו עט"ר כ"ק האדמו"ר שליט"א את התקנה הקדושה הזו לקרוא בספרו של משה "ספר משנה תורה" בכל עת צרה ליעקב, בה האדם זקוק שירחמו עליו מן השמים ויושיעו אותו, וזאת משום, שכל אחת ואחת מנשמות ישראל זכתה שתתקנה הפסוקים הקדושים שב"ספר דברים" נאמרו אליה מפי ה' בעצמו ולא על ידי שליח, ואותו דיבור שדיבר ה' מתוך גרונו של משה היה הפעם היחידה בה שמעו נשמות ישראל את כל המצוות מהשי"ת בעצמו, מלבד שתי הדיברות הראשונות – אותם שמעו כל נשמות ישראל במעמד הר סיני.

ועל כן, בשעה שהאדם קורא בספר "משנה תורה", נשמתו מתעוררת התעוררות עצומה להתלהב בעבודת ה', כי הדברים שפי האדם קורא הם אותם דברים שנשמעו שמעה מפי ה' יתברך.

מעלת קריאת "משנה תורה" בשבת קודש

ועל פי מה שנתבאר כי ספר "משנה תורה" הוא בבחינת "נשמה ונפש" לארבעת הספרים הקודמים לו, נבאר בעז"ה טעם אחד מיני רבים הקיימים, מדוע הנהיג עט"ר כ"ק האדמו"ר שליט"א לקרוא את "ספר דברים" דווקא ביום שבת קודש, ופעמים רבות אמר, כי קריאת "ספר

דברים" בשבת קודש מסוגלת לישועה גדולה, ולפתיחת כל תתקנה"ה שערי השמים, כמספר תתקנה"ה פסוקי ספר זה.

שבת קודש נתנה את החיות והנפש לכל הבריאה

הנה הפעם הראשונה בה הזכירה התורה את יום השביעי כיום מקודש שנתקדש מכל הימים, כי בו שבת צור עולמים מכל מלאכתו, הוא בפסוקים בחומש בראשית (ב, א-ג): "וַיְכַל הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם, וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכָל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשֵׁהוּ אֹתוֹ כִּי בּו שְׁבַת מְכָל מְלֹאכְתּוֹ".

ומצינו שדרשו חז"ל לפרש פסוקים קדושים אלו, כי קודם בוא יום השבת היה העולם רופף ורועד, ולא היתה לו יכולת קיום, עד שהגיע יום השביעי המבורך בברכת ה', והוא שקיים וייסד את כל הברואים שנבראו בששת הימים, וכך אמרו במדרש רבה: "מה היה העולם חסר – שבת". וכך מצינו ענין זה ביתר הרחבה בזהר הקדוש (ח"ג קעו, ב): "תא חזי, לית עלמא קאים אלא על השלום] – בא וראה כי אין העולם עומד אלא על השלום], כד ברא קוב"ה עלמא, לא יכיל לאתקיימא, עד דאתא ושרא עלייהו שלום [כשברא הקב"ה את העולם,

לא יכול היה להתקיים עד שבא והשרה עליו את השלום], ומאי הוא – 'שבת', דאיהו שלמא דעלאי ותתאי [ומה הוא השלום, הוא שבת, שהוא השלום של העליונים והתחתונים], וכדין אתקיים עלמא [ובזה נתקיים העולם].

וכתב ה'אור החיים' הקדוש (בראשית שם) לבאר את דברי חז"ל אלו שאמרו שעד יום השישי לא היה כוח מחייה בעולם, והעולם היה חסר כוח קיום, כי הנה דבר זה בפשוטו קשה הוא להבנה, שהרי כל הברואים שנבראו בששת ימי בראשית היו חיים וקיימים עוד קודם יום השבת, ובוודאי היה בכוחם לעשות כל מה שעשו גם אחרי יום השביעי, ואם כן דברי חז"ל אלו שללא "שבת קודש" לא יכול היה העולם להתקיים צריכים הבנה, שהרי לא מצינו שום דבר שנתחדש בברואים מעת כניסת יום השבת.

וכתב ה'אור החיים' הקדוש, כי עומק דברי חז"ל הם, כי תיבת "וינפש" האמורה בפסוק (שמות לא, יז): "וביום השביעי שבת וינפש", כוונתה, שעל ידי יום השבת השפיע הקב"ה שפע רוחני בכל הברואים, כי בימים שקדמו ליום השבת היו הנבראים בבחינת "גוף ללא נפש", וכיון שלא היה להם נפש, הם היו חסרי חיות ונחשבו כלא קיימים כלל, ורק על ידי יום שבת קודש זיכה ה'

את כל הברואים ב"נפש", ונפש זו היא העמידה אותם על מקומם וקבעה את מושבם בעולם.

הקב"ה ברא את העולם על ידי התורה

והנה ידועים דברי המדרש רבה (ב"ר א, א) שהקב"ה ברא את העולם כולו על ידי הסתכלות בתורה הקדושה, שמכוח התורה הקדושה שקדמה לעולם, קיים ה' את העולם כולו.

ויש להתבונן ולנסות להבין עניין זה, כיצד היתה אופן בריאת העולם על ידי התורה, ועוד יש לחקור על כל אחד מן הנבראים, מה היה חלקו בתורה – שעל ידי ההסתכלות באותו החלק שבתורה ברא אותו הקב"ה.

ויש לומר, כי הנה שלמה המלך אמר בספר משלי (ט, א): "חַכְמוֹת בְּנִתָּה בֵּיתָה חֲצֵבָה עֲמוּדֶיהָ שִׁבְעָה", והביא רש"י שתי דרשות מדברי חז"ל בפירוש פסוק זה. האחת מה שאמרו חכמינו במסכת סנהדרין (לה, א), שפירשו את הפסוק על בריאת העולם, שהבורא יתברך ויתעלה שמו, ברא את העולם בחכמה שאין לה שנית, בשיעור זמן של שבעה ימים.

ואילו במסכת שבת (קטז, א) פירשה הגמרא כי הפסוק עוסק בתורה הקדושה, והפסוק משבח את הקב"ה שאוצרו הטוב היא התורה הקדושה, שהיא נקראת "חכמה", ו"עמודיה שבעה" היינו

שיש בה בחכמת התורה שבעה ספרים.

וביאור העניין שיש בתורה שבעה ספרים ולא רק חמשה חומשים הוא, כי הנה בספר במדבר בפרשת בהעלותך ישנם שני פסוקים שנכתבו, ואין להם קשר לנכתב לפנייהם ולאחרייהם, ולשון הפסוקים הוא: "וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה ה' וַיַּפְּצוּ אֵיבֶיךָ וַיִּגְסוּ מִשֹּׁנְאֶיךָ מִפְּנֶיךָ, וּבְנִתָּה יֹאמֶר שׁוּבָה ה' רַבְבוֹת אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר י, לה-לו).

ובספר התורה הקדוש ישנו סימן המבדיל את שני הפסוקים האלו מהנכתב קודם להם ולאחרייהם, והסימן הוא, שקודם לפסוקים כתובה האות נו"ן בצורה הפוכה, וכן אחרי הפסוקים כתובה האות נו"ן בצורה הפוכה, והסבירו חז"ל את פשר העניין, כי פסוקים אלו נחשבים לספר בפני עצמו בחומש, וכיון שספר זה מפסיק את הרצף של ספר במדבר, נחלק ספר במדבר לשני ספרים. ואם כן נמצא כי ישנם שבעה ספרים: א] בראשית. ב] שמות. ג] ויקרא. ד] במדבר - א. ה] ויהי בנסוע. ו] במדבר - ב. ז] דברים.

שבעת ימי השבוע כנגד שבעה

ספרי תורה

וניתן לצרף ולחבר את שני פירושי חז"ל האלו, כי משפטי ה' אמת צדקו יחדיו, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים, ולומר

ישראל למצוות התורה הכתובות בששת הספרים הראשונים, ונמצא ש"ספר דברים" הוא הנותן "נשמה" וחיות רוחנית בששת הספרים הראשונים.

ועל פי זה נוכל להבין היטב, מדוע היו ששת הימים חסרי נפש, עד יום השביעי שנתן בהם נפש שיוכלו להתקיים לעד, כי אותם ששה ימים נבראו מכוח ששת הספרים הראשונים של התורה, שהיו בבחינת "גוף ללא נשמה", ורק ביום השביעי שהוא היום המכוון כנגד ספר "משנה תורה" שניתן לישראל כדי לחבר את נשמתם לכל שאר מצוות התורה, נתנה השבת "נפש" לכל הברואים, על ידי קדושת ספר "משנה תורה" שניתן לכל נשמות ישראל, מפי ה' מתוך גרונו של משה רבינו.

הספר השביעי "ספר דברים" הוא המכוון כנגד יום השבת, ויום השבת חלקו בתורה הקדושה הוא "ספר דברים".

ועל ידי זה נוכל להבין מדוע היה העולם רופף עד בוא יום השבת, ורק כאשר הגיע יום השביעי המקודש ניתנה הנפש בכל הבריאה, כי כפי שביארנו בהרחבה במאמר הראשון, כי קודם אמירת ספר "משנה תורה" היו ששת הספרים הראשונים בגדר "גוף ללא נשמה", כיון שנאמרו אל בני ישראל באמצעות שליח, הוא משה רבינו, ולא זכו כל ישראל ה"בינונים" שייאמרו להם הדברים מפי ה' בכבודו ובעצמו, ורק באמירת הספר השביעי ספר "משנה תורה" מפי ה' מתוך גרונו של משה אל כל ישראל, נוצרה ההתקשרות הרוחנית בין נשמות

שהגמרא בסנהדרין המפרשת את דברי שלמה המלך: "חַכְמוֹת בְּנִתָּהּ בֵּיתָהּ חֲצֵבָה עֲמוּדֶיהָ שִׁבְעָה" על העולם שנברא בשבעה ימים, אמת הוא, וכן הגמרא במסכת שבת הדורשת את הפסוק על שבעה ספרי התורה, גם היא אמת, ושני הפירושים יעלו בקנה אחד, והיוצא לנו מזה, כי הקב"ה ברא את העולם בשבעה ימים, וכל יום מאותם שבעת ימים נברא על ידי אחד משבעה ספרי התורה.

יום שבת הוא כנגד "ספר דברים"

ומעתה שזכינו ללמוד, ששבעה ספרי התורה מכוונים כנגד שבעה ימות השבוע, וכל יום נברא מכוח הספר המכוון כנגדו, הרי לנו שעל פי חשבון זה,

ראה אור לקראת חג הפסח הבא עלינו לטובה

"זכרו תורת משה עבדי"

הספר השני בסדרת ויואל משה

פירושים ומאמרי מוסר על דברי איש האלוקים משה רבינו בספר דברים - משנה תורה על הפרשיות ואתחנן - עקב

מזמעינו הנובע של רבי **יואל משה רפאל פינטו שליט"א** בן לאדמו"ר הרי"ף רבינו **יאשיהו יוסף פינטו שליט"א**

יוצא לאור ע"י מכון תורת יאשיהו 03-792-2548

